

בילוש בבטן האדמה

הנפט החבוי בבטן האדמה הוא ירושת ה' טבע שנשתיירה מתהליכים שהתקיימו לפני מיליונים או מאות מיליונים של שנים. איש אינו יודע בדיוק כיצד נוצר הנפט. ההשערה המקובלת היא שמקורו בתאים חיים, שהיו קיימים במים הפושרים לאורך חופי היבשות ואשר נשתמרו בתוך שכבות של אדמת-סחף וקרקעות שונות.

שכבות אלו חבויות עתה מתחת לפני הא' דמה, במקומות אשר פעם הוצפו על ידי ימים ואגמים שנתייבשו מאו. דוגמה של שכ' בות תת-קרקעיות אלה אפשר לראות בצורה ברורה במכתש הגדול, שם מונחים זו על גבי זו שכבות של חרסית, אבני גיר או אבני חול.

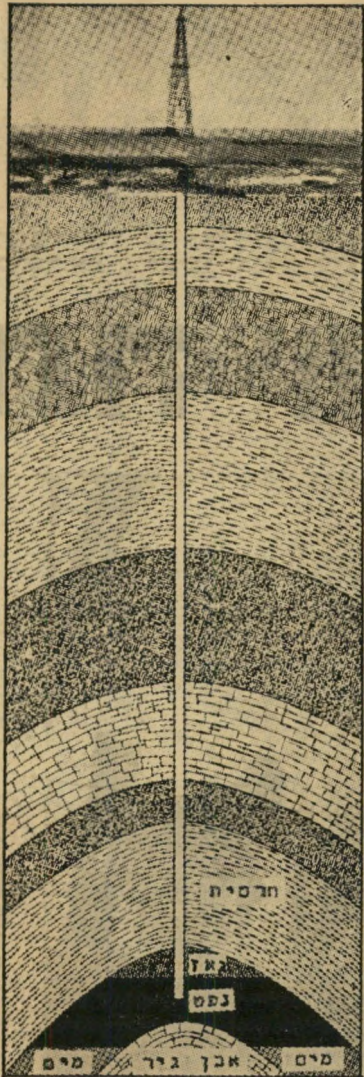
בראשית היו שכבות אלו מונחות באופן ישר, בגובה פני הים או יותר נמוך. אולם גם השכבה העבה ביותר בהשואה לכדור-הארץ, אינה אלא כקליפה שעל פני התפוח. פנים כדור-הארץ, חומר חם בו מתחוללים שינויים מתמידים, מעלה או מוריד אזורי אדמה של מים באיטיות בלתי-מורגשת. שינויים אלה של פני כדור-הארץ דומים לקפלים והקמ' טים של קליפת התפוח, כאשר הפרי מתכווץ.

במקרים מסויימים מתבטאים השינויים ב' שרשרות הרים או בהתפרצויות-געש של לאכה בוערת. באזורים אחרים יכול שינוי פני הארץ להתבטא בקפלים ומדרונים קלים בשכבות התת-קרקעיות השונות. באזורים א' לה של שיפועים ומדרונים קלים נמצא בדרך כלל הנפט. תפקידו של הגיאולוג לקבוע את המקום המתקבל על הדעת כמאגר הנוזל ה' סמך.

מניין, איך ומדוע?

גיאולוג המפחש נפט מרכז את חיפוי שיו אחר שכבה בעלת חדירות בבטן האדמה, המכילה חללים קטנים בין גרגיריה. בשכבה זו יכול לחדור ולהיקחת נוזל.

כפי שאין יודעים בבירור מה היא דרך הי'

כך זה התחיל

היה סרחונו. הוא גם השחית את גלגלי המכונית.

למעשה קדם לבאר הנפט של דרייק קידוח מוצלח שנערך ברומניה, שנחיים לפני דרייק. גם שם הגיעו הקודחים ל עורק נפט עשיר, בעומק קטן בלבד. החלו מפיקים שמנים ונפט מזוקק. אולם רו' מניה היתה בעיקרה ארץ חקלאית, חסרת כל קשר ממשי עם ענפי התעשייה החד' שה שקמה באנגליה ובאמריקה הצפונית. תגלית הנפט הרומני נשארה חסרת חשי' בות עד לתקופה מאוחרת הרבה יותר, כאשר מחפשי נפט רדפו אחרי הנוזל ה' יקר ברחבי העולם כולו.

מציאת הנפט בפנסילבניה היתה, לעומת זאת, מאורע עולמי. בין-לילה הפך ה' נפט למיצרך תעשייתי ממדרגה ראשונה. מאות מחפשי נפט פשטו ברחבי ארצות הברית, קדחו בארות בקדחתנות, לפי הריח והאינסטינקט. אלפים פשטו את ה' רגל, איבדו את כל הונם. אלפים הסכו עשירים מופלגים — ראשונים בסידרה אחת אדירה של שושלת מליונרי הנפט, החולשים עד היום על הכלכלה האמריק' אית ועל מידה לא מבוססת של מדיניות ארצות-הברית הפנימית וברחבי העולם כולו.

הדרישה באותם הימים היתה דווקא לשמנים הכבדים. את החלקים הקלים יר' חר של הנוזל השחור לא העריכו עדיין בני המאה ה-19, כי לא היו או המכוניות שניזונו מהם. בקרבת בתי-הזיקוק הפרוי' מיטיביים התאבך העשן משריפת בנזין, שאיש לא ידע מה לעשות בו.

אולם בעקבות ההסתערות הפראית ה' ראשונה באה ההתפתחות המדעית היסוד' דית. המצאת מנוע הבעירה הפנימית, ש' השתמש בבנזין, הגבירה את ניצול הנפט-הפכה תעשייה זו לאחת המכניסות ביותר בעולם. ענפי מדע שלמים התפתחו, באו לעזרת מחפשי הנפט בגילויי האוצר התת-קרקעי, שאיבתו, זיקוקו ושיווקו ל' פינות הנידחות ביותר של כדור-הארץ.

תולדות הנפט מחולקות לשנים: לפני ו' אחרי הקידוח המפורסם של קולונל אדוין ל. דרייק, במדינת פנסילבניה, ארצות-הברית. זה היה בשנת 1859. עד אז היה השימוש ב- נפט הגלמי מוגבל ביותר, נמדד בפחים בוד' דדים.

קידוחו המאושר של דרייק (נמטלה) הגיע לעורק נפט עשיר בעומק של 22 מטר בלבד. אותה עעה היתה קיימת בעולם המערבי דרי' שה אדירה לשמני סיכה, לשימון מכוניות ה' קיטור שהוכנסו לשימוש על-ידי המהפכה ה' תעשייתית של המאה ה-18. השמן המקובל ביותר היה זה של לחייתנים, שנפלו קרבן במאותיהם לצייס של דייגים, עד כי היתה סכנה כי יושמדו לחלוטין. מגרעתו ה' עיקרית של שמן הלוחייתנים והחיות האחרות

מאגר הנפט

הנפט המרחבי החל משחק תפקיד חשוב עוד ב-1913. וינסטון צ'רצ'יל, שר הצי המלחמתי הבריטי דאז הלך בעקבות ד' יוראלי, שקנה את מרבית מניות תעלת סואץ עוד בטרם הססיק העולם להעריך כהלכה את חשיבות התעלה החדשה, רכש חלק מכריע בחברת הנפט האנגלו-אירא' נית. בעזרת הנפט האיראני, הוחש מעבר הצי הבריטי משימוש בפחם למוזט.

עם תום המלחמה, אחזה בהלה את חו' גי הנפט האמריקאים. אנגליה, צרפת ו' הולנד חתמו על הסכם ביניהן, לפיו חיל' קו את אוצרות הנפט של המרחב, סגרו את הדלת בפני כל מדינה אחרת. משרד החוץ האמריקאי התערב, אילץ את 3 ה' מעצמות האירופיות לקבל את החברות האמריקאיות כשותף רביעי. לפי ההסכם של או, קיבלו האמריקאים 22.7% מהנפט המרחבי. כיום מחזיקים הם לא סחות מ' 46%.

ההתפתחות שהביאה לכך הינה עתה חלק מאגדת הבינוס האמריקאי.

בשנת 1922 הוזמן לבחריין, אי קטן במפרץ הפרסי, מיג'ר ניו-זילנדי בשם פרנק הולמס לייצג לשייך המקומי בדבר פיתוח מקורות המים הדלים. אולם הולמס היה מעוניין יותר בנפט. השייך העניק לו — חינם — זכויון על כל האי. מבחריין עבר הולמס לסעודיה, שיכנע את הסולטן עבד אל-עזיז אל-סעוד להעניק לו זכויון לחיפוש נפט ברחבי ממלכתו המדברית.

עם תחווה בכיס, פנה המייג'ר לחברות האנגליות, שידלן לקדוח בחצאי האי ה' שומם. האנגלים השו' את מישורי החור' לות הערביים עם הרי איראן ועיראק, ה' גיעו למסקנה כי אין סיכויים למצוא בהם נפט. הולמס, פנה לאמריקאים.

האמריקאים, שהיו קשורים בהסכם א'

חברות אמריקאיות מיהרו להשתלט על חלק הארי של נפט זה, ייצאו אותו לארבע כנסות חבל במקום הנפט אשר הופק בארצות אמ' ריקה.

כיום מספקת אמריקה בעיקר את צריכתה היא, בתוספת חלק קטן מצריכת אירופה המערבית והמרחב, בבלק מזוקק בעל איכות גבוהה במיוחד, שאינו מיוצר בבת-הזיקוק המקומיים. נפט המרחב, לעומת זאת, חובק את כדור הארץ כולו, זורם לאוסטרליה ול' פאן במזרח ועד לאמריקה עצמה במערב.

הנפט חובק זרועות עולם

הן רכשו זכויונות במקסיקו, פרו, ונצואלה ורומניה. בשנות מלחמת העולם הראשונה היעה תפוקת ארצות-הברית ל-68% מן הת' מוקה העולמית. מאז השתנה מצב זה באופן קיצוני. מתחת לחולות סעודיה ושכנותיה ה' מרחביות נתגלה אוצר הנפט העשיר ביותר בעולם, גדול גם מזה של אמריקה האגדית.

באופן טבעי הפכו ארצות הברית למקור הראשון להפקת הנפט, זיקוקו וייצואו לער' למ. עד כזי כך, שאמריקאים רבים החלו דואגים כי יום יבוא וארצות-הברית לא יוכלו לספק אף את צריכתן הן בנפט. היתה זו הת' חלת האימפריה העולמית הגדולה של חברות הנפט האמריקאיות.

